
Standard for markberedning

Trygve Øvergård
10. april 2014

SKOGKURS

Standard for markberedning

Mål

Initiativtakerne til den nye standarden for markberedning er skogeierandelslagene Glommen, Viken og Mjøsen, SB Skog, Norskog, Statskog SF og fylkesmennene i Hedmark og Oppland. Skogbrukets Kursinstitutt har hatt prosjektledelsen og prosjekteierskapet.

Det er et uttrykt mål fra initiativtakerne om at markberedning skal være regelen og ikke unntaket slik det ofte er i dag. Det skal legges vekt på å ha en mest mulig skånsom markberedning, men som skal være bra nok for å oppfylle hensikten; gi best mulige betingelser for den nye skogen. Denne standarden er grunnlaget for den skogfaglige veiledningen på fagområdet framover.

Deltakerne som står bak standarden. Her på befaring hos Trysil Kommuneskoger høsten 2012.

Hvorfor markberede?

Ved markberedning gir vi planter og frø bedre livsbetingelser. Dette får de fordi vi høyner marktemperaturen, hindrer uttørking og reduserer konkurransen fra annen vegetasjon. Undersøkelser viser også at snutebilleskadene reduseres vesentlig. Resultatet av markberedning blir:

- Raskere etablering
- Bedre overlevelse
- Bedre vekst

Til sammen betyr det kortere omløpstid. For å kunne si noe om kvaliteten på arbeidet, må vi definere hva som menes med en godkjent planteplass og spireplass.

Bräcke hauglegger med lassbærer som trekkmaskin.

Planteplassen

En godkjent planteplass skal være ei omvendt torv på minimum 20 x 20 cm, alle med en mineraljordhaug på toppen, eventuelt en miks av mineraljord og humus. På minst halvparten av planteplassene skal denne mineraljordhaugen være 20 x 20 cm eller mer. Mineraljorda skal være maksimalt 10 cm tjukk. Det som er viktig er at den totale tjukkelsen på mineraljord og omvendt torv ikke må være større enn at rotklumpen til planta kommer gjennom og ned til kapillært vann.

Ved telling skal godkjente planteplasser som ligger nærmere hverandre enn 1 meter, telles som en planteplass.

Omvendt torv med mineraljord oppå.

Godkjente planteplasser	
Bonitet H_{40}	Antall pr. dekar
20+	225
17	205
14	190
11	145
8	90

Tabellen til venstre viser hvor mange godkjente planteplasser det skal være pr. dekar, og minst halvparten av de skal ha en mineraljordhaug på minst 20 x 20 cm.

Spireplassen

En godkjent spireplass skal bestå av ren mineraljord eller en miks av humus og mineraljord. Den må være bearbeidet («omrørt»), og maksimal 10 cm djup. Spireplassen skal være minimum 20 x 20 cm. Ved telling skal godkjente spireplasser som

Markberedningsflekk for naturlig foryngelse.

ligger nærmere hverandre enn 1 meter, telles som en spireplass.

Godkjente spireplasser	
Bonitet H_{40}	Antall <small>PR. DEKAR</small>
Alle	200 - 400

Tabellen til venstre viser hvor mange godkjente spireplasser det skal være pr. dekar.

Generelle krav

Der det brukes furemarkbereder og forholdene er slik at jevnlige, naturlige brudd i markberedningsfurene ikke skjer, skal det kjøres med oppløft. I terreng med erosjonsfare, skal ikke furene overstige 10 meter.

Områder med tjukk humus (mer enn 20 cm) kan markberedes, men det settes ikke krav om mineraljord.

Det skal ikke markberedes

- i sumpskog og areal avsatt til kantsoner
- i kalkskog
- nærmere kulturminnets ytre kant enn 5 m
- innenfor kulturmiljøer
- nærmere mye brukte stier enn 2,5 m (stier eldre enn 1537; 5 m)
- nærmere produksjonsskog enn 5 m
- i terreng med stor erosjonsfare
- på lavmark med humusdekke tynnere enn 3 cm

Vi anbefaler at feltene ligger en sommer før de markberedes. Dette for at barnålene skal falle av og kvisten tørke og blir sprø. Det gjør at kvaliteten på sjølve markberedningen blir bedre. Ved planting er det en fordel at feltene ligger over en vinter slik at den omvendte torva komprimeres.